

5

NAUČNÁ STEZKA | VYSTĚHOVANÉ HRADIŠTKO

TRPĚLI NA HRADIŠTKU

ČLENOVÉ FRANCOUZSKÉHO ODBOJE

Pod číslem pět set vězňů si jen těžko představíme konkrétní jména a osudy. Francouzští vězni byli převážně členové odbojového hnutí, kteří byli zatčeni při protestních akcích proti fašistickým okupantům. Byli umístěni nejprve ve francouzském táboře v Compiègne a po krátkém pobytu v Buchenwaldu a Flossenbürgu transportováni do některé z téměř devadesáti poboček koncentračního tábora Flossenbürg. O uctění jejich památky se stará Association des Déportés de Flossenbürg. Zásluhou několika francouzských vězňů, kteří pobyt v koncentračním táboře Hradištko přežili a knižně vydali své vzpomínky, nebude zapomenuto, jaké hrůzy se zde odehrály. Jedná se o knihy Jeana Menéze, Jeana Geoffroye a vězně přezdívaného Jacques. Vzpomínky místních obyvatel, kteří přišli s vězni do kontaktu, byly publikovány v almanachu Ohlédnutí v roce 2012.

MARCELA A THÉO

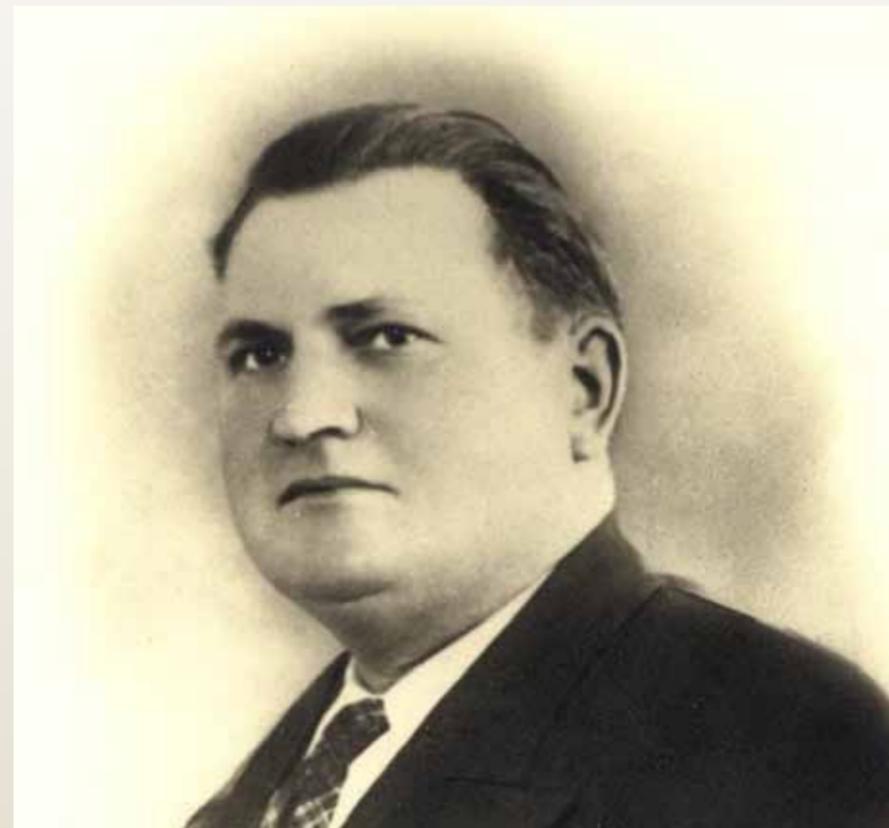
Mezi střípky smutných osudů vězňů vyčnívá příběh platonické lásky mezi patnáctiletou Marcelou z Měchenic a osmnáctiletým francouzským vězňem Théem. Když Marcela dokončila v roce 1944 školu, nastoupila do práce v Měchenicích na traťové správě. Na nádraží každý den přijížděla skupina vězňů z koncentračního tábora z Hradištka vykládat materiál z vagónů. Marcela se s nimi potkávala v malém kiosku na nádraží, kam se chodili v poledne najít a napít. Protože mluvila dobře německy, vyjednala s kápy povolení, aby místní obyvatelé mohli vězňům nosit jídlo. Sblížila se s Francouzem Théem, pro kterého připravila oslavu jeho narozenin. On jí napsal milostný dopis, ve kterém plánoval, že se po válce vezmou. Při transportu na konci dubna 1945 mu na cestu upekla borůvkový koláč. Znovu se setkali až v roce 1966 a jejich přátelství trvá dodnes.

▲ Association des Déportés de Flossenbürg při jedné ze svých návštěv na Hradištku v roce 2010. Prezidentem asociace je syn Maurice Clissona Michel (čtvrtý zleva), který natočil dokument o osudech francouzských vězňů z Hradištka s autentickým vyprávěním těch, kteří přežili.

▲ Osmnáctiletý francouzský vězeň Théo Thomas. Byl zatčen s celou rodinou, konce války se dožil jen on sám.

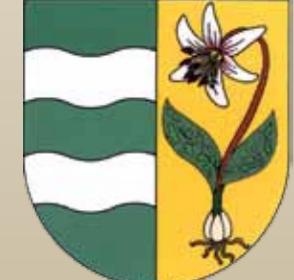

▲ Maurice Clisson byl vedoucí odbojové skupiny, která obstarávala zbraně výsadkářům. Zemřel 11. dubna 1945 při cestě na Třebsín.

ZEMŘELI NA HRADIŠTKU

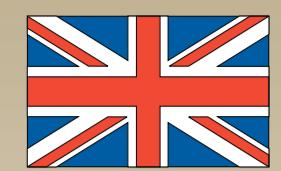
Léonce Barlois (4. 12. 1903 - 18. 4. 1945)
Jean Barrau (16. 11. 1896 - 14. 3. 1944)
Honoré Bastet (4. 5. 1912 - 13. 3. 1945)
René Bautin (9. 9. 1925 - 17. 3. 1944)
Marius Blinval (24. 1. 1893 - 8. 3. 1945)
Georges Borez (21. 7. 1902 - 18. 4. 1945)
Robert Bruniaux (5. 4. 1910 - 11. 4. 1945)
Paul Caiez (24. 10. 1911 - 11. 4. 1945)
Albert Carpano (24. 11. 1910 - 11. 4. 1945)
Georges Chanaleilles (16. 6. 1906 - 19. 4. 1945)
Raoul Chassagne (15. 12. 1902 - 14. 3. 1944)
Marcel Chavarot (5. 5. 1921 - 21. 4. 1945)
André Chevallay (13. 11. 1891 - 3. 5. 1945)
Louis Chinal (6. 2. 1903 - 27. 3. 1944)
Maurice Clisson (21. 11. 1901 - 11. 4. 1945)
Ernest Combet (4. 6. 1914 - 11. 4. 1945)
Georges Cornebise (11. 4. 1899 - 15. 4. 1945)
Gabriel de Andin (7. 4. 1893 - 13. 3. 1944)
Georges Dessol (2. 10. 1901 - 11. 4. 1945)
René Devigny (22. 11. 1923 - 22. 4. 1944)
Henri Dousset (22. 10. 1886 - 24. 12. 1944)
Jean Ducret (27. 10. 1917 - 11. 4. 1945)
Henri Eymery (17. 9. 1916 - 4. 4. 1945)
Casimir Geantet (24. 6. 1901 - 14. 3. 1944)
Marcel Givry (2. 12. 1911 - 28. 4. 1945)
Jean Guyader (26. 8. 1918 - 11. 4. 1945)
Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 6. 1944)
Jacques Kerné (31. 12. 1926 - 6. 3. 1945)
Gabriel Lombardi (11. 1. 1903 - 11. 4. 1945)
Raphaël Moya (15. 8. 1904 - 8. 4. 1945)
Eugène Naizot (18. 11. 1896 - 3. 3. 1944)
Jean Pegatoquet (30. 6. 1907 - 21. 3. 1944)
René Petit (8. 12. 1921 - 26. 2. 1945)
Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944)
Marcel Richard (1. 10. 1902 - 1. 3. 1945)
François Starck (1. 12. 1917 - 25. 4. 1945)
Esthel Suize (9. 10. 1924 - 23. 4. 1945)
André Valmy (9. 11. 1892 - 24. 11. 1944)
Victor Vigan (4. 10. 1911 - 13. 6. 1944)
Vicente Vila (7. 11. 1900 - 19. 4. 1945)

Vzpomínka patří i stovkám dalších vězňů, jejichž jména neznáme.

5

EDUCATIONAL TRAIL | FORCEFULLY EVACUATED HRADIŠTOK

PEOPLE WHO SUFFERED IN HRADIŠTOK

MEMBERS OF THE FRENCH RESISTANCE

It is difficult to imagine the specific names and fates behind each of the five hundred prisoners. The French visitors were predominantly members of the resistance movement who had been arrested when protesting against fascist occupiers. They were first held in a French camp in Compiègne and, following a short stay in Buchenwald and Flossenbürg, were transported to one of the 85 branches of the Flossenbürg concentration camp. Their memory is preserved by the Association des Déportés de Flossenbürg. Thanks to a few French prisoners, who survived their stay in the concentration camp and released memoirs of their experiences in book form, the horrors that unfolded here will not be forgotten. Namely, these are the books written by Jean Menéz, Jean Geoffroy and a prisoner nicknamed Jacques. The memories of local inhabitants, who came into contact with the prisoners, were published in 2012 as an almanac entitled Looking Back ("Ohlédnutí" in Czech).

MARCELA AND THÉO

The platonic love between Marcela, a fifteen year old girl from Měchenice, and Théo, an eighteen year old French prisoner, stands out among the fragments of sad fates suffered by the prisoners. After finishing school in 1944, Marcela started working at the rail administration authority in Měchenice. A group of prisoners would arrive at the railway station every day from the concentration camp in Hradiště to unload material from wagons. Marcela came into contact with them at a small kiosk at the station where she went at noon to have her lunch and buy a drink. Because she spoke good German, she managed to get the caps to permit the locals to bring food to the prisoners. She befriended the Frenchman Théo, for whom she prepared a birthday party. He wrote her a love

letter in which he wrote of his plan to marry her after the war. She baked a blueberry cake for him to take when transported from the camp at the end of April 1945. They did not meet again until 1966 and their friendship continues to this day.

PEOPLE WHO DIED IN HRADIŠTOK

Jean Guyader (26. 8. 1918 - 11. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 1. 1944), Jacques Kerné (31. 12. 1926 - 6. 3. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Léonce Barlois (4. 12. 1903 - 18. 4. 1945), Jean Barrau (16. 11. 1896 - 14. 3. 1944), Honoré Bastet (4. 5. 1912 - 13. 3. 1945), René Bautin (9. 9. 1925 - 17. 3. 1944), Marius Blinval (24. 1. 1893 - 8. 3. 1945), Georges Borez (21. 7. 1902 - 18. 4. 1945), Robert Bruniaux (5. 4. 1910 - 11. 4. 1945), Paul Caiez (24. 10. 1911 - 11. 4. 1945), Albert Carpano (24. 11. 1910 - 11. 4. 1945), Georges Chanaleilles (16. 6. 1906 - 19. 4. 1945), Raoul Chassagne (15. 12. 1902 - 14. 3. 1944), Marcel Chavarot (5. 5. 1921 - 21. 4. 1945), André Chevallay (13. 11. 1891 - 3. 5. 1945), Louis Chinal (6. 2. 1903 - 27. 3. 1944), Maurice Clisson (21. 11. 1901 - 11. 4. 1945), Ernest Combet (4. 6. 1914 - 11. 4. 1945), Georges Cornebise (11. 4. 1899 - 15. 4. 1945), Gabriel de Andin (7. 4. 1893 - 13. 3. 1944), Georges Dessol (2. 10. 1901 - 11. 4. 1945), René Devigny (22. 11. 1923 - 22. 4. 1944), Henri Dousset (22. 10. 1886 - 24. 12. 1944), Jean Ducret (27. 10. 1917 - 11. 4. 1945), Henri Eymery (17. 9. 1916 - 4. 4. 1945), Casimir Geantet (24. 6. 1901 - 14. 3. 1944), Marcel Givry (2. 12. 1911 - 28. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 6. 1944), Gabriel Lombardi (11. 1. 1903 - 11. 4. 1945), Raphaël Moya (15. 8. 1904 - 8. 4. 1945), Eugène Naizot (18. 11. 1896 - 3. 3. 1944), Jean Pegatoquet (30. 6. 1907 - 21. 3. 1944), René Petit (8. 12. 1921 - 26. 2. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Marcel Richard (1. 10. 1902 - 1. 3. 1945), François Starck (1. 12. 1917 - 25. 4. 1945), Esthel Suize (9. 10. 1924 - 23. 4. 1945), André Valmy (9. 11. 1892 - 24. 11. 1944), Victor Vigan (4. 10. 1911 - 13. 6. 1944), Vicente Vila (7. 11. 1900 - 19. 4. 1945).

Rememberance should also be paid to the hundreds of other prisoners, whose names are unknown to us.

5

SENTIER EDUCATIF | HRADIŠTOK DEPEUPLE

LES MARTYRS DE HRADIŠTOK

LES RÉSISTANTS FRANÇAIS

Il est difficile d'imaginer des noms et des destins individuels sous le chiffre de cinq cents prisonniers. Les prisonniers français furent surtout des résistants, arrêtés au cours de leurs actions contre les occupants nazis. D'abord, ils furent détenus dans le camp de Compiègne en France, et après un court séjour à Buchenwald et Flossenbürg, transportés dans l'une de 85 filiales du camp de concentration Flossenbürg. C'est l'Association des Déportés de Flossenbürg qui conserve leur mémoire. C'est grâce aux prisonniers français survivants qui publient leurs mémoires, que les atrocités commises dans le camp ne seront jamais oubliées. Il s'agit des livres de Jean Ménez, Jean Geoffroy et d'un prisonnier surnommé Jacques. Les souvenirs des habitants de la région qui prirent contact avec les prisonniers sont publiés dans l'almanach Ohlédnutí de 2012.

MARCELA ET THÉO

Parmi les tristes destins des prisonniers, il est à remarquer l'histoire de l'amour platonique de Marcela, une jeune fille de quinze ans du village de Měchenice, et de Théo, un prisonnier français de dix-huit ans. Après avoir terminé l'école en 1944, Marcela commence à travailler à la gare de Měchenice. Chaque jour, un groupe de prisonniers arrive à la gare pour y décharger les wagons. Marcela les rencontra dans le kiosque de la gare, où l'on mangeait à midi. Elle parlait bien allemand et elle négocia donc avec les kapos l'autorisation pour les habitants du village d'apporter de la nourriture aux détenus. Elle se rapprocha de Théo : elle organisa même une fête pour son anniversaire. Théo lui envoya une lettre d'amour pour lui proposer le mariage. A

la fin du mois d'avril 1945, pour le transport prévu, elle lui prépara une tarte aux myrtilles. Ils se rencontrèrent de nouveau en 1966 et leur amitié perdure jusqu'à aujourd'hui.

MORTS À HRADIŠTOK

Jean Guyader (26. 8. 1918 - 11. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 1. 1944), Jacques Kerné (31. 12. 1926 - 6. 3. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Léonce Barlois (4. 12. 1903 - 18. 4. 1945), Jean Barrau (16. 11. 1896 - 14. 3. 1944), Honoré Bastet (4. 5. 1912 - 13. 3. 1945), René Bautin (9. 9. 1925 - 17. 3. 1944), Marius Blinval (24. 1. 1893 - 8. 3. 1945), Georges Borez (21. 7. 1902 - 18. 4. 1945), Robert Bruniaux (5. 4. 1910 - 11. 4. 1945), Paul Caiez (24. 10. 1911 - 11. 4. 1945), Albert Carpano (24. 11. 1910 - 11. 4. 1945), Georges Chanaleilles (16. 6. 1906 - 19. 4. 1945), Raoul Chassagne (15. 12. 1902 - 14. 3. 1944), Marcel Chavarot (5. 5. 1921 - 21. 4. 1945), André Chevallay (13. 11. 1891 - 3. 5. 1945), Louis Chinal (6. 2. 1903 - 27. 3. 1944), Maurice Clisson (21. 11. 1901 - 11. 4. 1945), Ernest Combet (4. 6. 1914 - 11. 4. 1945), Georges Cornebise (11. 4. 1899 - 15. 4. 1945), Gabriel de Andin (7. 4. 1893 - 13. 3. 1944), Georges Dessol (2. 10. 1901 - 11. 4. 1945), René Devigny (22. 11. 1923 - 22. 4. 1944), Henri Dousset (22. 10. 1886 - 24. 12. 1944), Jean Ducret (27. 10. 1917 - 11. 4. 1945), Henri Eymery (17. 9. 1916 - 4. 4. 1945), Casimir Geantet (24. 6. 1901 - 14. 3. 1944), Marcel Givry (2. 12. 1911 - 28. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 6. 1944), Gabriel Lombardi (11. 1. 1903 - 11. 4. 1945), Raphaël Moya (15. 8. 1904 - 8. 4. 1945), Eugène Naizot (18. 11. 1896 - 3. 3. 1944), Jean Pegatoquet (30. 6. 1907 - 21. 3. 1944), René Petit (8. 12. 1921 - 26. 2. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Marcel Richard (1. 10. 1902 - 1. 3. 1945), François Starck (1. 12. 1917 - 25. 4. 1945), Esthel Suize (9. 10. 1924 - 23. 4. 1945), André Valmy (9. 11. 1892 - 24. 11. 1944), Victor Vigan (4. 10. 1911 - 13. 6. 1944), Vicente Vila (7. 11. 1900 - 19. 4. 1945). Notre souvenir appartient à des centaines de prisonniers dont les noms sont inconnus.

5

LEHRPFAD | AUSGESIDELTE HRADIŠTOK

SIE LITTEN IM GEBIET UM HRADIŠTOK

MITGLIEDER DES FRANZÖSISCHEN WIDERSTANDS

Unter den fünf Hundert Häftlingen kann man sich nur schwer konkrete Namen und Schicksale vorstellen. Bei den französischen Häftlingen handelte es sich überwiegend um Mitglieder der Widerstandsbewegung, die bei Protestaktionen gegen die faschistischen Besatzer verhaftet wurden. Sie wurden zuerst im französischen Transitlager in Compiègne interniert und nach einem kurzen Aufenthalt in Buchenwald und Flossenbürg in einen der 85 Außenlager des Konzentrationslagers Flossenbürg transportiert. Die Gedenkstätte wird von der Association des Déportés de Flossenbürg gepflegt. Dank einiger französischer Häftlinge, die ihren Aufenthalt im Konzentrationslager überlebt hatten und ihre Erinnerungen als Buch veröffentlichten, werden die grauenhaften Ereignisse, die sich hier abspielten, nie in Vergessenheit geraten. Es handelt sich um Bücher von Jean Ménez, Jean Geoffroy und von einem Häftling, der Jacques genannt wurde. Erinnerungen hiesiger Bewohner, die mit Häftlingen in Kontakt kamen, wurden im Jahre 2012 im Almanach "Ohlédnutí" (deutsch Rückblicke) veröffentlicht.

MARCELA UND THÉO

Unter den Scherben trauriger Schicksale hebt sich die Geschichte einer platonischen Liebe zwischen der fünfzehnjährigen Marcela aus Měchenice und dem achtzehnjährigen französischen Häftling Théo hervor. Als Marcela im Jahre 1944 die Schule abgeschlossen hatte, fing sie an, in der Streckenverwaltung in Měchenice zu arbeiten. Zum Bahnhof kam jeden Tag eine Häftlingsgruppe aus dem Konzentrationslager in Hradiště (deutsch Hradischko), um Material aus den Waggons auszuladen. Marcela traf sie in einem kleinen Bahnhofskiosk, wohin sie mittags zum Essen und Trinken kamen. Da sie gut deutsch sprechen konnte, ist es ihr gelungen, mit den Kaps eine Genehmigung auszuhandeln, dass die hiesigen Bewohner den Häftlingen Essen

bringen durften. Sie freundete sich mit dem Franzosen Théo an, für den sie eine Geburtstagsparty vorbereitete. Er schrieb ihr einen Liebesbrief, in dem er plante, sie nach dem Krieg zu heiraten. Beim Transport am Ende April 1945 backte sie für ihn einen Heidelbeerkuchen für die Reise. Sie trafen einander erst im Jahre 1966 wieder und deren Freundschaft dauert bis heute.

SIE STARBEN IM GEBIET UM HRADIŠTOK

Jean Guyader (26. 8. 1918 - 11. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 1. 1944), Jacques Kerné (31. 12. 1926 - 6. 3. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Léonce Barlois (4. 12. 1903 - 18. 4. 1945), Jean Barrau (16. 11. 1896 - 14. 3. 1944), Honoré Bastet (4. 5. 1912 - 13. 3. 1945), René Bautin (9. 9. 1925 - 17. 3. 1944), Marius Blinval (24. 1. 1893 - 8. 3. 1945), Georges Borez (21. 7. 1902 - 18. 4. 1945), Robert Bruniaux (5. 4. 1910 - 11. 4. 1945), Paul Caiez (24. 10. 1911 - 11. 4. 1945), Albert Carpano (24. 11. 1910 - 11. 4. 1945), Georges Chanaleilles (16. 6. 1906 - 19. 4. 1945), Raoul Chassagne (15. 12. 1902 - 14. 3. 1944), Marcel Chavarot (5. 5. 1921 - 21. 4. 1945), André Chevallay (13. 11. 1891 - 3. 5. 1945), Louis Chinal (6. 2. 1903 - 27. 3. 1944), Maurice Clisson (21. 11. 1901 - 11. 4. 1945), Ernest Combet (4. 6. 1914 - 11. 4. 1945), Georges Cornebise (11. 4. 1899 - 15. 4. 1945), Gabriel de Andin (7. 4. 1893 - 13. 3. 1944), Georges Dessol (2. 10. 1901 - 11. 4. 1945), René Devigny (22. 11. 1923 - 22. 4. 1944), Henri Dousset (22. 10. 1886 - 24. 12. 1944), Jean Ducret (27. 10. 1917 - 11. 4. 1945), Henri Eymery (17. 9. 1916 - 4. 4. 1945), Casimir Geantet (24. 6. 1901 - 14. 3. 1944), Marcel Givry (2. 12. 1911 - 28. 4. 1945), Marcel Hingant (25. 4. 1924 - 26. 6. 1944), Gabriel Lombardi (11. 1. 1903 - 11. 4. 1945), Raphaël Moya (15. 8. 1904 - 8. 4. 1945), Eugène Naizot (18. 11. 1896 - 3. 3. 1944), Jean Pegatoquet (30. 6. 1907 - 21. 3. 1944), René Petit (8. 12. 1921 - 26. 2. 1945), Roger Ravat (31. 3. 1911 - 12. 7. 1944), Marcel Richard (1. 10. 1902 - 1. 3. 1945), François Starck (1. 12. 1917 - 25. 4. 1945), Esthel Suize (9. 10. 1924 - 23. 4. 1945), André Valmy (9. 11. 1892 - 24. 11. 1944), Victor Vigan (4. 10. 1911 - 13. 6. 1944), Vicente Vila (7. 11. 1900 - 19. 4. 1945). Unser Gedenken gehört auch Hunderten von anderen Häftlingen, deren Namen unbekannt blieben.

5

НАУЧНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНАЯ ТРОПИНКА | ВЫСЕЛЕННЫЙ ГОРОД ГРАДИШТОК

В ГРАДИШТОК ОНИ ТЕРПЕЛИ СТРАДАНИЯ

УЧАСТНИКИ ФРАНЦУЗСКОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ

Nevозможно перечислить все конкретные имена и представить судьбы всех людей, входивших в пять сотен заключенных. Французские заключенные были в своем большинстве участниками французского сопротивления, которых были взяты в плен во время акций протеста против фашистских оккупантов. Сначала их помешали во французский лагерь в Компьене, а после краткого нахождения в «Бухенвальде» и «Флоссенбурге» перевозили в какое-либо из 85 отделений концентрационного лагеря «Флоссенбург». О том, чтобы помнить о них не было забыто, заботится ассоциация «Association des Déportés de Flossenbürg». Благодаря нескольким французским заключенным, которые выжили в концентрационном лагере, а потом написали воспоминания и издали книги, не будут забыты ужасы, которые заключенные здесь пережили. Речь идет о книгах Жана Манеза (Jean Menéz), Жана Жоффро (Jean Geoffroy) и заключенного по прозвищу Жаку (Jacques). Воспоминания местных жителей, которые общались с заключенными, были опубликованы в 2012 году в альманахе «Ohlédnutí».

МАРЦЕЛА И ТЕО

Среди осколков печальных судеб узников на особом месте стоит история платонической любви между пятнадцатилетней Марцелой из Міхенениц и восемнадцатилетним французским заключенным Тео. Когда Марцела в 1944 году окончила школу, то начала работать в Міхененицах в администрации железной дороги. Каждый день на вокзал привозили группу заключенных из концентрационного лагеря в Градиштко, чтобы они разгружали вагоны. Марцела встречала их в небольшом киоске на вокзале, куда они в обед ходили поесть и попить. Так как Марцела хорошо говорила по-немецки, то она договорилась с капо (т.е. с главарями) о том, чтобы местные жители могли приносить заключенным еду.

Она сблизилась с французом Тео, для которого подготовила празднование его дня рождения. Тео написал Марцеле любовное письмо, в котором планировал, что после войны они поженятся. При отъезде Тео в конце апреля 1945 года Марцела испекла для него на дорогу черничный пирог. Вновь они встретились уже в 1966 году, и их дружба дл